

Storstockholms
brandförsvär

Upplevelser av brandförsvarens funktion och agerande under de sociala oroligheterna 2013

Resultat från en
enkätundersökning i
brandförsvaren i Stockholms län

Vi skapar trygghet!

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	5
2	Inledning	7
3	Metod.....	7
	3.1 Om enkäten och dess genomförande.....	7
	3.2 Kvalitet på undersökningen.....	8
	3.3 Analys av svaren	8
4	Resultat.....	9
	4.1 Bakgrundsfrågor	9
	4.2 Information/kommunikation	10
	4.3 Arbetsmiljö	13
	4.4 Samverkan	17
	4.5 Organisatorisk robusthet och resiliens.....	20
	4.6 Stabsarbete	26
	4.7 Annat/övrigt	28
5	Om enkätens upplägg, genomförande och sammantagna resultat	29
	5.1 Metodologiska reflektioner.....	29
	5.2 Reflektioner över information/kommunikation	30
	5.3 Reflektioner över arbetsmiljö	31
	5.4 Reflektioner över samverkan.....	31
	5.5 Reflektioner över organisatorisk robusthet och resiliens.....	32
	5.6 Reflektioner över stabsarbete	33
	5.7 Övriga reflektioner.....	33
6	Bilaga 1 – E-post med länk till enkäten.....	34
7	Bilaga 2 – Enkäten i MS Word.....	35

1 Sammanfattning

I slutet av maj 2013 drabbades Stockholms län av sociala oroligheter. Oroligheterna pågick i ungefär en vecka; en vecka som på många sätt blev en prövning av brandförsvarens förmåga och uthållighet. De fyra brandförsvaren i Stockholms län (Brandkåren Attunda, Räddningstjänsten i Norrtälje, Storstockholms brandförsvär och Södertörns brandförsvärsförbund) beslöt under hösten 2013 att gemensamt undersöka brandförsvarens funktion och agerande samt personalens upplevelse av att arbeta under händelsen. Föreliggande rapport redogör för den enkätstudie som genomfördes med brandförsvarens personal kring deras erfarenheter från händelsen. Syftet med enkäten var att få en överblick över brandförsvarens agerande, belysa hur de som arbetade under händelsen upplevde den och skapa ett underlag för inriktning av fortsatt arbete samt urval av nyckelpersoner för djupintervjuer.

Rapporten ger en sammantagen bild av enkätens resultat. Resultatet är tänkt att användas som ett underlag för framtida strategi- och planeringsdiskussioner av brandförsvarets verksamhet utifrån inträffade händelser.

Enkäten bestod av ett webb-formulär med totalt 48 frågor. Den innehöll både kryssfrågor (en- och flervalsfrågor) och fritextfält. Svarstiden var ca 2 veckor. Totalt har 236 personer helt eller delvis besvarat enkäten. Enkäten har behandlat följande övergripande frågeområden: Bakgrundsfrågor, Information/kommunikation, Arbetsmiljö, Samverkan, Organisatorisk robusthet och resiliens, Stabsarbete och Annat/övrigt. Redovisningen av enkätsvaren följer nämnda indelning.

En majoritet av de svarande är över 40 år (ca 60%), har arbetat inom räddningstjänsten i över 15 år och arbetar vid Storstockholms brandförsvär (>60%). Vidare har de svarande i huvudsak utgjorts av operativ personal som under händelsen har arbetat på skadeplats (ca 60%).

Den interna kommunikationen under händelsen ges sammantaget ett medelbetyg. Förmedling av den egna organisationens hållning till de sociala oroligheterna har främst kommunicerats muntligen via chef eller andra kollegor (ca 55%), men även i relativt stor uträkning genom skriftlig information (ca 33%). Dock anger många att deras uppfattning om händelseutvecklingen i huvudsak styrts av samtal med kollegor. Hälften av de svarande anger att de har nyttjat sociala medier för att hålla sig ajour med händelseutvecklingen. En majoritet av de svarande anser att mediebevakningen gav en provocerande och felaktig bild av händelsen.

Hälften av de svarande anger att de känt sig frustrerade under händelsen. Vidare anger över hälften att de på olika sätt känt sig hindrade att utföra sitt arbete. Såväl frustration som känslan av att vara hindrad anges ofta vara kopplad till väntan på att få genomföra insatser, rådande arbetsmiljö och bemötande på skadeplats. Hotbilden beskrivs vanligen som påtaglig och skrämmande. Ett tjugotal personer anger att de har upplevt ett tillbud/nödläge; vanligen med referens till stenkastning, hindrande av insats och verbala hot. Den hotfulla stämningen är också ett återkommande tema i fritexterna. Många har upplevt att de fick invänta klartecken från polis innan framkörning till skadeplats och att de nyttjade alternativa framkörningsvägar. Det är relativt få som anger att det finns ett individuellt behov av att bearbeta händelsen. Ett trettiotal personer anger att de fått stöd av sin arbetsgivare för att bearbeta händelsen. Dock anger ca 10% av de svarande att de upplevt nedstämdhet eller på annat sätt känt sig negativt påverkade efter händelsen. Behovet av övning och utbildning inför denna typ av scenario är också ett vanligt tema i fritexterna.

Vid frågor kring hur samverkan fungerat ges samtliga efterfrågade aktörer ett gott eller väldigt gott medelbetyg. Bäst betyg får samverkan med andra räddningstjänster och polisen. Många anger i fritext att utvecklade former för informationsutbyte mellan olika aktörer, ett fördjupat samarbete mellan länets brandförsvär och bättre förberedelser inför liknande händelser skulle medföra en förbättrad samverkan. Nyttjandet av RAKEL beskrivs vanligen som något positivt för samverkan, men många tar även upp problemen med systemet så som bristen på talgrupper och frånvaron av ”medhörning/lyssning” på radion för uttryckningsstyrkorna, etc.

Ungefär 20% av de svarande upplever att det fanns strategiska och taktiska skillnader mellan brandförsvaren, medan något färre (ca 10%) upplever att det fanns metodologiska skillnader. Många bedömer att det i relativt hög grad fanns en samsyn mellan de två räddningsregionerna (Storstockholms räddningscentral och Stockholms läns räddningscentral) vad gäller övergripande inriktning. Vidare bedömer de svarande att det i relativt låg grad förekom skillnader i lägesuppfattning mellan olika myndigheter. De svarande beskriver händelsens inverkan på brandförsvarets förmåga att genomföra ”annan/övrig” verksamhet som reducerad under tidsperioden. Vidare anger de svarande att de relativt tidigt insåg att detta var en händelse av ”mer omfattande social orokaraktär”, men att det tog en eller två dagar innan organisationen började agera som om så var fallet. De bedömer också att organisationens förmåga till ledning förbättrades mot slutet av veckan. Sammantaget ges ledningsförmågan ett relativt gott betyg under hela händelsen.

De största utmaningarna för den egna förmågan att utföra arbete under händelsen anges av de svarande vara att skapa överblick och göra prioriteringar, samt att skapa en god arbetsmiljö och göra riskbedömningar. Många ger ett medelbetyg på frågor angående hur väl förberett, rustat och övat brandförsvaret var för denna typ av händelse. Insatsrapportering och dokumentation anses också ha fungerat hjälpligt. En stor andel av de svarande anger att de i relativt hög utsträckning känt förtroende för de beslut och prioriteringar som tagits, samt att de vetat om vad som förväntades av dem och hur de borde agera under händelsen. Många förslag har lämnats på vilka områden/lärdomar som man anser viktiga att utveckla/att ta fasta på för att öka brandförsvarets förmåga att agera under liknande händelser.

Frågor kring hur stabsarbetet fungerat ges överlag ett relativt gott medelbetyg. Lägst betyg får tillgången till och nyttjandet av rutiner och mallar. Även bedömningar av resultatet från bedrivet stabsarbete ges överlag ett gott omdöme.

Avslutningsvis anger ca 25% av de svarande att de kan tänka sig att medverka i en personlig intervju kring sina erfarenheter från händelsen.

Föreliggande rapport avslutas med en kort reflektion över enkätens genomförande och sammantagna resultat. Vidare lämnas ett antal förslag på inriktning av fortsatt arbete. Då de sociala oroligheterna på många sätt blev ett stresstest för brandförsvaren bör många av lärdomarna och rekommendationerna kunna nyttjas generellt, exempelvis för att utveckla förmågan att hantera andra typer av händelser – såsom extrema väderförhållanden – eller för att utveckla samverkan i länet.

Enkätundersökningen har utformats och genomförts av Anders Fridborg, Uppsala Brandförsvär, och Anna Johansson, Storstockholms brandförsvär, vilka även skrivit rapporten.

2 Inledning

I slutet av maj 2013 drabbades Stockholms län av sociala oroligheter. På flera ställen i länet anlades bränder i bilar och byggnader, och upploppsliknande situationer med stenkastning mot polis och räddningstjänst förekom. Oroligheterna pågick i ungefär en vecka; en vecka som på många sätt blev en prövning av brandförsvarens förmåga och uthållighet. De fyra brandförsvaren i Stockholms län (Brandkåren Attunda, Räddningstjänsten i Norrtälje¹, Storstockholms brandförsvär och Södertörns brandförsvärsförbund) beslöt under hösten 2013 att gemensamt lära från händelsen² genom att undersöka brandförsvarens funktion och agerande samt personalens upplevelse av att arbeta under dessa förhållanden. Den enkätstudie som redovisas i föreliggande rapport är en del av detta arbete.

Syftet med enkäten var att få en överblick över brandförsvarens agerande, belysa hur de som arbetade under händelsen upplevde den och skapa ett underlag för inriktning samt urval av nyckelpersoner för djupintervjuer. Föreliggande rapport ger en sammantagen bild av enkätens resultat och är tänkt att tjäna som ett diskussionsunderlag. Enkätundersökningen har utformats och genomförts av Anders Fridborg, Uppsala Brandförsvär, och Anna Johansson, Storstockholms brandförsvär, vilka även skrivit rapporten.

3 Metod

Nedan redovisas hur enkäten tagits fram samt på vilket sätt och när den distribuerades. Vidare anges hur många som besvarat enkäten och hur resultatet har analyserats.

3.1 Om enkäten och dess genomförande

Enkäten togs fram och inriktades mot de strategiska, taktiska och metodiska inriktningar som beslutats inför och under händelsen. Dessa identifierades utifrån brandförsvarens 'Beslut i stort', dagböcker och annan dokumentation från händelsen och de beslut som fattades med anledning av den. Vidare orienterades enkätens frågor mot områden som brandförsvaren ville ha belysta (arbetsmiljö, kommunikation och samverkan, etc.).

Formuläret distribuerades till organisationernas personal via e-post av respektive brandchef.³ I ett medföljande brev ombads den svarande att klicka på en länk som automatiskt öppnade en webb-enkät. I brevet redogjordes även för undersökningens syfte och att deltagandet var frivilligt. Svarstiden var ca 2 veckor.⁴ Se **Bilaga 1 – E-post med länk till enkäten**.

¹ Svar från Räddningstjänsten i Norrtälje har inkluderats i Storstockholms brandförsvärs svar.

² De sociala oroligheterna kommer i föreliggande rapport vanligen hänvisas till som "händelsen". Den tidsperiod som avses är vanligen slutet av maj och början av juni 2013 (med start 2013-05-19).

³ Tyvärr kvarstod en olycklig formulering angående till vilka enkäten riktade sig från en äldre skrivning, avsedd för en annan typ av insamlingsmetod (utskick via personliga e-postadresser). Brandförsvaren har pga. denna formulering tyvärr tolkat vilka i organisationen som förväntades fylla i enkäten på olika sätt och således spridit den därefter.

⁴ Enkäten var tillgänglig 2013-09-24 – 2013-10-09. Dock angavs i utskicket att den skulle stänga mån 2013-10-07 kl. 8.00, men i praktiken var den tillgänglig ytterligare två dygn. Under den förlängda tidsperioden inkom åtta svar - dessa är inkluderade i analysen.

3.1.1 Frågeformuläret och frågorna

Enkäten bestod totalt av 48 st. frågeställningar (inklusive eventuella följdfrågor) uppdelade på två delar: 1) En *allmän* del som riktade sig till samtlig personal (fråga 1-12), 2) En *specifik* del som enbart riktade sig till personal som arbetat med händelsen under den aktuella tidsperioden (fråga 13-48). Formuläret inkluderade både kryssfrågor (envals- och flervalfrågor) och fritextfält. Vanligen återfanns det vid varje svarsalternativ en möjlighet att dels välja alternativet "Vet ej/kan ej bedöma", dels lämna en kommentar till de svar som lämnats i en kryssruta. Hur många frågor en svarande fick styrdes dels av hur denne svarat på en tidigare frågeställning, dels utifrån vilken roll/befattning vederbörande haft under händelsen. Enkäten återfinns i sin helhet i **Bilaga 2 – Enkäten i MS Word**.

3.2 Kvalitet på undersökningen

Resultat från enkätundersökningar är alltid behäftade med en viss osäkerhet pga. urvals-, mät-, bearbetnings- och bortfallsfel, etc. Grovt förenklat påverkas resultat av hur spridningen av formuläret gått till och vilka personer/grupper som tillfrågades om deltagande. Vidare kan de svarande ha missuppfattat en fråga, råkat svara fel eller känt sig tvingade att fabricera ett svar. Det kan också vara så att vissa (för resultatets helhet centrala) personer har valt att *inte* besvara enkäten. Vidare kan insamlat material ha sammanställts felaktigt, etc. Det bör också beaktas att undersökningen genomfördes ca 4 månader efter att de sociala oroligheterna inträffade. Svarefrekvens och bortfallsanalyser omöjliggörs på grund av vald distribution av formuläret. En enkel analys av icke-slutförda enkäter visar exempelvis att en handfull personer avbrutit besvarandet mitt i enkäten (fått larm, tröttnat, funnit frågorna eller deltagandet irrelevanta?), medan andra avbrutit när det ställts "krav" på att frågan skulle besvaras (inte velat eller kunnat ta ställning?). Totalt har enkäten "öppnats" 285 gånger och helt eller delvis besvarats vid 236 tillfällen. Således har en del (n=49) enbart valt att 'klicka på länken' utan att påbörja ifyllandet. Vidare har 44 personer valt att avbryta ifyllandet redan innan de besvarat alla frågor i den allmänna frågedelen. Det totala antalet svarande fördelar sig enligt följande: ca 23% (n=44) har enbart besvarat frågor i den allmänna delen, medan ca 77% (n=148) även besvarat den specifika delen.

3.3 Analys av svaren

Resultaten har beräknats och sammanställts automatiskt av det enkätprogram som använts för insamling av svaren (Enalyzer). Svaren har även bearbetats i MS Excel. Svarealternativet 'Vet ej/kan ej bedöma' eller motsvarande är givna värdet 0 (noll) och är borttagna i beräkningar av medelvärde. Fritexterna har innehållsanalyserats. Resultatet som redovisas i denna rapport utgörs främst av frekvens- och medelvärdesredovisningar samt procentuell fördelning.⁵ Samtliga bedömningsfrågor och redovisningen av t.ex. deras medelvärden utgår alltid från en skala mellan 1-6; där 1 = *Inte alls/Inte alls bra* och 6 = *I mycket hög grad/Mycket bra*. Citat från fritexterna används i rapporten för att illustrera och förtydliga synteser av innehållet. Svaren på enkätens olika frågeställningar har även analyserats fördjupat och jämförts utifrån den svarandes roll/befattning och vid vilket brandförsvär den svarande är anställd.⁶

⁵ Vetenskapliga tester på informationens kvalitet har *inte* utförts.

⁶ OBS att antalet svarande från respektive organisation och roller/befattningar varierar kraftigt.

4 Resultat

I detta kapitel redovisas enkätens sammantagna resultat. Redovisningen görs utifrån sju övergripande frågeområden: **Bakgrundsfrågor** (se sid 9 ff.) **Information/kommunikation** (se sid 10 ff.), **Arbetsmiljö** (se sid 13 ff.), **Samverkan** (se sid 17 ff.), **Organisatorisk robusthet och resiliens** (se sid 20 ff.), **Stabsarbete** (se sid 23 ff.) och **Annat/övrigt** (se sid 28 ff.).

Redovisningen av respektive frågeområde inleds med en redogörelse av vilka av enkätens frågeställningar som återfinns i varje område. Efter varje frågeställning redogörs inom parentes (n=X) för antalet insamlade svar på aktuell fråga.⁷

4.1 Bakgrundsfrågor

Inom frågeområdet återfanns följande frågor:

- Vilken organisation tillhör du? (n=236)
- Hur gammal är du? (n=234)
- Hur länge har du arbetat inom räddningstjänsten/brandförsvaret? (n=234)
- Vilken var din roll/befattning under de sociala oroligheterna? (n=145)
- Vill du förtydliga din roll och befattning under den aktuella tidsperioden? (n=69)
- Var arbetade du mestadels under händelsen (n=143)

4.1.1 Redovisning av svaren

De svarande (n=236) har angett att de tillhör följande organisation:

- **Brandkåren Attunda** 9% (n=21)
- **Storstockholms brandförsvär (inklusive Norrtälje)** 59% (n=140)
- **Södertörns brandförsvärsförbund** 32% (n=75)

Av de som besvarat frågan om sin ålder (n=234) är drygt 60% >40 år (n=147). Fördjupade analyser visar exempelvis att 63% i kategorin >50 år är från Storstockholms brandförsvär och 50% av de svarande i kategorin <29 år är från Södertörns brandförsvärsförbund.

- **< 29 år** (n=24); **30-39 år** (n=63); **40-49 år**(n=68); **>50 år** (=79)

Av de som besvarat frågan om arbetstid i räddningstjänsten (n=234) har över 55% gjort det i >15 år (n=131). Fördjupade analyser visar att: över 60% av de svarande från Storstockholms brandförsvär har arbetat i >15 år; motsvarande siffra för Brandkåren Attunda är 45% och 46% för Södertörns brandförsvärsförbund.

- **0-4 år** (n=24); **5-14 år** (n=79); **15-24 år** (n=58); **>25 år** (n=73)

Totalt har 145 personer besvarat frågan om roll/befattning.⁸ Fördjupade analyser visar att: ca 75% av de som besvarat enkätens specifika frågedel (se sidan 8) är Brandmän, Befäl 1 eller Befäl 2. Vidare kommer mer än 50% av det totala antalet brandmän (n=29) från Södertörns brandförsvärsförbund. Från Brandkåren Attunda har enbart svarande från fyra av de efterfrågade rollerna/befattningarna besvarat enkätens specifika del

⁷ En del frågor har enbart ställts utifrån specifik roll/befattning, andra är beroende av svar på en tidigare fråga.

⁸ Notera att en och samma svarande kan ha haft flera roller/befattningar.

(*Brandman, Befäl 1 och 2 samt Brandchef*). Vidare står Storstockholms brandförsvär för mer än 50% av totalt antal svarande och är den enda organisationen med svarande i samtliga efterfrågade roller/befattningar.⁹

- **Brandman** 39% (n=57)
- **Befäl nivå 1** 26% (n=37)
- **Befäl nivå 2** 9% (n=13)
- **Befäl nivå 3** 3% (n=5)
- **Befäl nivå 4** 4% (n=6)
- **Befäl nivå 5** 4% (n=6)
- **Brandchef** 3% (n=4)
- **Kommunikationschef/informatör** 1% (n=2)
- **Ledningsoperatörer** 6% (n=8)
- **Stabsmedarbetare** 14% (n=21)
- **Brandvärdar** 1% (n=2)
- **Annan chef/handläggare** 6% (n=8)

Av de svarande (n=143) som besvarat enkätens specifika frågedel anger en majoritet att de mestadels har arbetat mestadels på skadeplats. Fördjupade analyser visar att ca 80% de svarande från Brandkåren Attunda har arbetat på skadeplats; motsvarande siffra är ca 53% i Storstockholms brandförsvär och ca 65% i Södertörns brandförsvärsförbund.

- **Skadeplats** ca 60% (n=85),
- **Ledningscentralen** ca 20% (n=29)
- **Annan plats** ca 20% (n=29).

4.2 Information/kommunikation

Inom frågeområdet återfanns följande frågor:

- Hur fick du först kännedom om din organisations "förhållning" till de sociala oroligheterna och förväntat agerande hos personalen? (n=220)
- Hur anser du att din organisations interna kommunikation fungerade under händelsen? (n=220)
- I vilken utsträckning påverkades din uppfattning om händelseutvecklingen av nedanstående källor? (n=197)
- Nyttjade du sociala medier för att hålla dig ajour med händelseutvecklingen? (n=197)
- Beskriv gärna hur och varför du nyttjade sociala medier (n=65)
- Hur upplevde du mediabevakningen av händelsen? (n=155)

4.2.1 Redovisning av svaren

De svarande(n=220) anger att de först fick kännedom om organisationens "förhållning" till de sociala oroligheterna och förväntat agerande hos personalen enligt följande (procentuella fördelning i fallande ordning):

⁹ De som i fritext har val att förtydliga sin roll/befattning (n=69), har i huvudsak angett sin befattning/ar, stationsplacering och/eller specifika ansvarsuppgifter.

- **Genom skriftlig intern information (t.ex. BIS, intranät) 33%** (n=73)
- **Genom personlig kommunikation med närmaste chef/arbetsledare 33%** (n=72)
- **Genom personlig kommunikation med övriga kollegor 22%** (n=48)
- **Genom medierapportering (traditionella och sociala media) 10%** (n=22)
- **Annat sätt 2%** (n=5)

Fördjupande analyser visar att procentuellt fler har informerats via 'skriftlig intern information' i Storstockholms brandförsvär och i Södertörns brandförsvärsförbund, än i Brandkåren Attunda där 'personlig kommunikation' i högre grad anges vara källan än i de andra två.

Organisations interna kommunikation bedömdes av de svarande (n=220) fungera tillfredsställande, med ett medelvärde av **3,8** på en skala mellan 1-6. Fördjupade analyser visar att Brandkåren Attunda hade ett medelvärde på 3,17, medan Storstockholms brandförsvär hade 3,66 och Södertörns brandförsvärsförbund 4,21.

Nedan redovisas i vilken grad de svarandes (n=197) uppfattning om händelseutvecklingen har påverkats av följande källor (medelvärde på en skala mellan 1-6, sorterat i fallande ordning).¹⁰ Under redovisningen av respektive källa anges även medelvärdet för respektive organisation.

- **Samtal och möten med andra kollegor 4,08**
 - Brandkåren Attunda 4,75
 - Storstockholms brandförsvär 4,10
 - Södertörns brandförsvärsförbund 3,88
- **Traditionell media (TV, Radio, tidningar, etc.) 3,70**
 - Brandkåren Attunda 3,44
 - Storstockholms brandförsvär 3,58
 - Södertörns brandförsvärsförbund 3,97
- **Den egna organisationens interna rapportering (BIS, intranät) 3,52**
 - Brandkåren Attunda 3,19
 - Storstockholms brandförsvär 3,48
 - Södertörns brandförsvärsförbund 3,68
- **Samtal och möten med chef/arbetsledare 3,38**
 - Brandkåren Attunda 3,44
 - Storstockholms brandförsvär 3,33
 - Södertörns brandförsvärsförbund 3,34
- **Webb-TV från kvällstidningars nätsidor 2,68**
 - Brandkåren Attunda 2,81
 - Storstockholms brandförsvär 2,51
 - Södertörns brandförsvärsförbund 2,92

¹⁰ Åtta personer (n=8) har valt att i fritext förtydliga valmöjligheten 'annat'. Svaren är vanligen motivering till givet värde. Två av svaren rör andra informationskällor: familj/vänner och ungdomar.

- **Samtal och möten med andra myndigheter** 2,53
Brandkåren Attunda 3,13
Storstockholms brandförsvär 2,43
Södertörns brandförsvärsförbund 2,55
- **Sociala medier (Twitter, Facebook, Youtube, etc.)** 2,14
Brandkåren Attunda 2,69,
Storstockholms brandförsvär 2,03
Södertörns brandförsvärsförbund 2,18
- **Samtal och möten med människor i drabbade områden** 1,99
Brandkåren Attunda 2,06
Storstockholms brandförsvär 2,03
Södertörns brandförsvärsförbund 1,91

Ungefär hälften av de svarande (n=197) nyttjade sociala medier för att hålla sig ajour med händelseutvecklingen: **Ja** 51% (n=101), **Nej** 49% (n=96). De som valde att i fritext beskriva hur och varför de nyttjade sociala medier (n=65) angav i huvudsak en ökad förmåga till omvärldsbevakning och verifiering av aktuell lägesbild. Andra svarade att de nyttjade sociala media för att skapa sig bild av förväntad arbetsmiljö eller att det handlade om personlig nyfikenhet.

Exempel på citat angående nyttjandet av sociala media

”Ger en referens hur allmänhet upplever situationen.”

”[...] Info i det närmaste i realtid. Kanonbra verktyg i analyssektionen på SSRC.”

”För att undersöka och följa hotbilder och analysera oroligheternas omfattning, samt andra myndigheters kommunikation”

”För att få en bild av hur det var ute i mitt distrikt där jag jobbar.”

”Så man visste på ett ungefär hur mycket jobb man hade att vänta på nattskiftet.”

Ungefär hundrafemtio personer (n=155) har valt att i fritext beskriva hur de upplevde mediabevakningen av händelsen. De flesta svaren beskriver i varierande omfattning mediebevakningen som provocerande och snedvriden.¹¹

Exempel på citat angående upplevelse av mediabevakningen

”[...] på förnatten följde jag nyhetsflödet på webben, och där framkom det om pågående bränder och stök i länets norra delar. Efter en stund så blir det larm (bilbrand) och vi hanterar händelsen som vanligt. Pratar med polisen på plats och nämner det jag läst på webben, och undrar hur läget är med anledning av det jag läst en stund innan. Polisen ser ut som ett levande frågetecken, och säger att det är helt lugnt.[...]. Jag upplever det som att nyhetsbevakningen kanske ger en felaktig eller förstörd bild [...]”

¹¹ Ett var ett icke-svar (ett ”X”). Sjutton (n=17) angav att rapporteringen var ”bra/ok/normal”.

4.3 Arbetsmiljö

Inom frågeområdet återfanns följande frågor:

- Kände du dig frustrerad någon gång under händelsen? (n=143)
- Vill du beskriva varför du kände dig frustrerad? (n=66)
- Kände du dig någon gång hindrad att utföra ditt uppdrag? (n=85)
- Varför kände du dig hindrad? (n=45)
- Hur upplevde du generellt hotbilden under händelsen? (n=74)
- Upplevde du själv några tillbud och/eller nödlägen? (n=85)
- Vill du beskriva tillbudet/nödläget? (n=20)
- Upplevde du själv något av följande under din arbetstid på skadeplats? (n=82)
- Upplevde du att följande åtgärder vidtogs i samband med händelsen? (n=82)
- Känner du att det finns ett behov (hos dig eller någon annan i din organisation) av att bearbeta händelsen (individuellt eller i grupp)? (n=140)
- Exemplifiera gärna hur behovet ser ut och vad som skulle vara en bra lösning på det. (n=6)
- Har du fått någon form av stöd från din arbetsgivare att bearbeta dina upplevelser av att arbeta under händelsen (individuellt och/eller i grupp)? (n=140)
- Har du efter händelsen/tidsperioden upplevt oro, nedstämdhet eller på annat sätt känt dig negativt påverkad? (n=140)

4.3.1 Redovisning av svaren

Ungefär hälften av de svarande (n=143) anger att de känt sig frustrerade någon gång under händelsen: **Ja** 50% (n=71), **Nej** 50% (n=71) och **Vet ej** 1% (n=1). Det finns en viss skillnad mellan olika roller/befattningar, exempelvis anger 63% av *Brandmännen*, 57% av *Befälen nivå 1* och 80% av *Befälen nivå 3* att de känt sig frustrerade. Vidare återfinns det skillnader mellan brandförsvaren: 79% av de svarande från Brandkåren Attunda anger att de känt sig frustrerade; motsvarande siffra från Storstockholms brandförsvär är 50% och 41% från Södertörns brandförsvärsförbund.

Över sextio personer (n=66) har valt att i fritext beskriva varför de kände sig frustrerade. Svaren rör i huvudsak frågor kopplade till väntan på att få utföra sitt arbete, arbetsmiljö- och säkerhetsproblem, brister i organisationens förberedelser inför denna typ av händelse eller i förmedlingen av lägesinformation. Många svar rör även svårigheter att acceptera bemötandet på skadeplats, känslor av otillräcklighet eller en allmän irritation över händelsen som sådan.¹²

Exempel på citat angående frustration

”Vid ett tillfälle då vi satt på skyddad brytpunkt i väntan på klartecken från polisen att åka in så dröjde det länge tills det blev klartecken. Vi var så pass nära händelsen (för nära) att människor ser oss och kommer och undrar varför vi inte åker och släcker. Under tiden vi väntar ser vi hur branden tilltar kraftigt. Svårt att säga hur länge vi väntade, ca 5-10 min.”

”Vi är inte vana med denna situation, oftast så är vi omtäckta när vi kommer.”

¹² Ett svar (n=1) var ett icke-svar ("Nej").

”Arbetsgivaren har vetat om att sådana här händelser inträffat tidigare men inte planerat för och utbildat den operativa personalen i att hantera dessa typer av situationer.”

”Vid ett tillfälle, då det ramlade in otroligt många larm "nästan" samtidigt. Brand i fordon (personbilar/lastbilar), skola, miljöstuga, vårdcentral, tandläkarmottagning, parkeringsgarage m.m.”

”När vi gick på vårt nattpass den andra natten under denna period kom vår områdeschef in på ställningen och informerade oss om att polisens underrättelsetjänst hade snappat upp att det pratades ute i de aktuella områdena om att man skulle försöka knäppa en polis eller en brandman under den kommande natten. Var försiktigt grabbar sade han och gick sedan hem till sig. Det var allt. Jaha sade vi, vad fan gör man med ett sådant besked av sin chef???”

Ungefär hälften av de svarande (n=85) har angett att de någon gång kände sig hindrade att utföra sitt uppdrag: **Ja** 54% (n=46), **Nej** 46% (n=39). De (n=45) som har valt att i fritext beskriva varför de känt sig hindrade beskriver i huvudsak känslor som uppstår vid väntan på att få utföra arbete (fördröjd eller passiv insats) eller pga. den osäkra arbetsmiljön. Det återfinns vissa skillnader mellan brandförsvaren: 91% av de svarande från Brandkåren Attunda anger att de känt sig hindrade; motsvarande siffra från Storstockholms brandförsvär är 49% och 48% från Södertörns brandförsvärsförbund.

Exempel på citat angående hindrad

”Vi ville/kunde inte/fick inte åka fram till t ex den bil som brann utan polisen. I vissa fall blev vi stående flera min innan vi kunde åka fram. Sedan var det den hotfulla situation med stenkastning och laserskjutning som gjorde att vi blev hindrade från att utföra vårt jobb.”

Upplevelsen av hotbilden beskrivs i huvudsak av de svarande (n=74) på två klart motsatta sätt; antingen som något väldigt påtagligt eller som något som var oupplevt.

Exempel på citat angående upplevelse av hotbilden

”Hela tiden en känsla av utsatthet, att inte veta om det fanns risk för att bli överfallen”

”[...] mycket folk och livlig stämning utgjorde ett hot.[...]Vid ett tillfälle så har det placerats ett tryckkärl av någon sort (ev. en gasolflaska) i framsätet på en personbil. Då vi kommer till platsen så har den exploderat och gått rakt genom biltaket.”

”[...] Stenkastning mot egen personal som tvingades lämna utrustning och retirera Uttalade dödshot och grupper som angrep vår personal när de försökte göra insatser. [...]”

”Arbetat i "stökiga" områden och situationer många gånger tidigare och aldrig känt mig som en måltavla”

”Den var komplicerad, man visste inte om de var ute efter oss eller någon annan myndighet. Man visste inte om de apterat bilar, containrar eller dylikt för att vi skulle råka illa ut på skadeplats.”

”Hotbilden satt nog mer i huvudet på oss än i den faktiska situationen.”

Ungefär en fjärdedel av de svarande (n=85) anger att de har upplevt tillbud och/eller nödlägen: **Ja** 26% (n=22), **Nej** 74% (n=63). Ca 55% av de svarande arbetar vid Brandkåren Attunda, 20% i Storstockholms brandförsvär och 24% i Södertörns brandförsvärsförbund. De (n=20) som i fritext har valt att beskriva tillbudet/nödläget skildrar i huvudsak att de blivit utsatta för stenkastning eller upplevelsen av den hotfulla stämningen.

Exempel på citat angående tillbud och nödläge

”Stenkastning och hotfull stämning. Men det allvarligaste jag upplevde var då jag och polisen fick fly när vi undersökte ett av de branddrabbade objekten. En folkmassa närmade sig på ett klart hotfullt sätt. Polisen gjorde bedömningen att vi var för få och att vi skyndsamt måste ta oss därifrån. Jag höll helt med i den bedömningen. Vi sprang till bilarna och körde snabbt därifrån. Obehagligt!”

”Det var den första startande händelsen på söndagen den 19/5. Efter att vi hade släckt de bilar som brann kom det fram en man som berättade att han hade sett lågor vid en byggnad bara några hundra meter ifrån där vi stod. Jag gjorde bedömningen att läget var lugnt och att det då inte fanns någon hotbild mot oss, så jag bestämde mig för att jag och en brandman skulle följa med mannen och kontrollera nämnd byggnad. Väl framme kunde vi konstatera en del skadegörelse och att man hade kastat Molotov-cocktails mot byggnaden i avsikt att tända på. Dock så verkade branden ha självslocknat och en del flaskor hade inte gått sönder. Medan vi står där och kontrollerar byggnaden hör vi en stor grupp människor som skriker och sirener som ljuder, strax därefter så kommer ett 50-tal ungdomar både maskerade och omaskerade, med hundar och en del tillhyggen, rusande mot vårt håll. De flesta stannar framför den byggnad vi står vid och det gör att vi i nuläget är avskurna från våra kolleger vid bilarna. Jag rapporterar om vad som händer till min brandmästare och sen tar jag beslutet att vi måste ta oss tillbaka till våra fordon. Jag säger till brandmannen som är med mig att vi går bara rakt igenom folksamlingen, vi tar ingen onödig kontakt med dem och framförallt inga konflikter. Allt går väl, vi kan promenera rakt igenom folksamlingen, de verka knappt notera att vi är där. Väl tillbaka till fordonen så retirerar samtliga räddningstjänstfordon ut ur området pga. det rådande osäkra säkerhetsläget.”

Nedan redovisas den procentuella fördelningen av och antalet ”Ja-svar” för frågan om de svarande (n=82) har upplevt något av följande på skadeplats (sorterat i fallande ordning). Under redovisningen av respektive alternativ anges antalet svar från respektive organisation¹³:

- **Stenkastning** 27%
Brandkåren Attunda (n=5)
Storstockholms brandförsvär (n=7)
Södertörns brandförsvarsförbund (n=10)
- **Avsiktligt hindra insats (ställa sig i vägen/blockera)** 26%
Brandkåren Attunda (n=6)
Storstockholms brandförsvär (n=10)
Södertörns brandförsvarsförbund (n=5)
- **Verbala hot** 23%
Brandkåren Attunda (n=4)
Storstockholms brandförsvär (n=12)
Södertörns brandförsvarsförbund (n=3)
- **Angrepp eller hot om angrepp med smällare, fyrverkerier eller knallskott (eller motsvarande)** 9%
Brandkåren Attunda (n=1)
Storstockholms brandförsvär (n=5)
Södertörns brandförsvarsförbund (n=1)

¹³ Fem personer (n=5) har valt att exemplifiera ’annan typ av angrepp eller hot’. Svaren är i huvudsak beskrivningar hur de upplevt stämningen på skadeplats som hotfull.

- **Angrepp eller hot om angrepp med grön laser 9%**
Brandkåren Attunda (n=2)
Storstockholms brandförsvär (n=4)
Södertörns brandförsvärsförbund (n=1)
- **Krossade rutor på fordon 5%**
Brandkåren Attunda (n=2)
Storstockholms brandförsvär (n=0)
Södertörns brandförsvärsförbund (n=2)
- **Fysiskt våld (handgemäng) 1%**
Brandkåren Attunda (n=1)
Storstockholms brandförsvär (n=0)
Södertörns brandförsvärsförbund (n=0)

Nedan redovisas samtliga den procentuella fördelningen av och antalet **Ja-svar** på frågan om de svarande (n=82) upplevde att följande åtgärder vidtogs i samband med händelsen (sorterat i fallande ordning). Under varje frågeställning anges den procentuella fördelningen av ja-svar per organisation.

- **Invänta klartecken från polis innan framkörning 83% (n=68)**
Brandkåren Attunda (91%)
Storstockholms brandförsvär (83%)
Södertörns brandförsvärsförbund (81%)
- **Nyttjande av alternativ framkörningsväg 72% (n=59)**
Brandkåren Attunda (91%)
Storstockholms brandförsvär (78%)
Södertörns brandförsvärsförbund (58%)
- **Passiv insats (låta bli att agera/avvakta med att agera) 67% (n=55)**
Brandkåren Attunda (91%)
Storstockholms brandförsvär (65%)
Södertörns brandförsvärsförbund (61%)
- **Poliseskort till skadeplats 65% (n=53)**
Brandkåren Attunda (82%)
Storstockholms brandförsvär (60%)
Södertörns brandförsvärsförbund (65%)
- **Förändrad (minskad) användning av blåljus 63% (n=52)**
Brandkåren Attunda (64%)
Storstockholms brandförsvär (73%)
Södertörns brandförsvärsförbund (52%)
- **Reträtt (av personal och/eller fordon) 29% (n=24)**
Brandkåren Attunda (64%)
Storstockholms brandförsvär (25%)
Södertörns brandförsvärsförbund (23%)
- **Lämna kvar utrustning eller fordon på plats 18% (n=15)**
Brandkåren Attunda (18%)
Storstockholms brandförsvär (23%)
Södertörns brandförsvärsförbund (13%)

En handfull av de svarande (n=140) känner att det finns ett behov av att bearbeta händelsen: **Ja** 5% (n=7), **Nej** 64% (n=89), **Vet ej** 31% (n=44).¹⁴ De (n=6) som i fritext har valt att exemplifiera hur behovet ser ut anger att det finns ett behov att genomföra övningar och utbildning med denna typ av scenario (social oro/upplopp) och av att utföra analyser utvärderingar/utredningar av händelsen.

På frågan om de svarande (n=140) har fått någon form av stöd från arbetsgivaren att bearbeta upplevelsen av att arbeta under händelsen svarade de: **Ja** 22% (n=31), **Nej** 78% (n=109). I Brandkåren Attunda anger 50% av de svarande att de fått stöd; motsvarande siffra för Storstockholms brandförsvär är 19% och 18% för Södertörns brandförsvärsförbund.

På frågan om de svarande (n=140) har upplevt nedstämdhet eller på annat sätt känt dig negativt påverkad efter händelsen svarade de: **Ja** 11% (n=16), **Nej** 89% (n=124). I Brandkåren Attunda anger 43% av de svarande att de känt sig nedstämda eller negativt påverkade; motsvarande siffra för Storstockholms brandförsvär är 10% och 4% för Södertörns brandförsvärsförbund.

4.4 Samverkan

Inom frågeområdet återfanns följande frågor:

- Hur bedömer du att samverkan med följande aktörer fungerade? (n=140)
- Vad anser du kan förbättras vad gäller samverkan av liknande händelser? (n=62)
- Hur påverkades insatsen av nyttjandet av RAKEL-systemet? (n=109)
- Upplevde du några skillnader i arbetssätt mellan brandförsvaren under händelsen vad gäller följande? (n=140)
- Vill du specificera vad dessa skillnader bestod av? (n=0)
- Upplevde du att det fanns en samsyn vad gäller övergripande inriktning mellan de två räddningsregionerna? (n=140)
- Upplevde du att det fanns skillnader i lägesuppfattning mellan olika myndigheter (polis, länsstyrelsen, brandförsvär, medlemskommuner, etc.) under händelsen och över tid? (n=140)
- Vill du exemplifiera hur uppfattningarna skilde sig åt? (n=15)

4.4.1 Redovisning av svaren

De svarande (n=140) ger följande medelvärden, på en skala mellan 1-6, till hur de bedömer att samverkan med respektive aktör fungerade (sorterat i fallande ordning).¹⁵ Efter respektive medelvärde anges antalet svarande. Under redovisningen för respektive aktör anges också medelvärde per organisation.¹⁶

¹⁴ I Södertörns brandförsvärsförbund anger ingen (n=0) att det återfinns ett behov; utan de svarande fördelar sig relativt jämnt mellan de två övriga organisationerna.

¹⁵ Nio personer (n=9) har valt att i fritext förtydliga "annan aktör/samverkanspart". En person (n=1) anger "Olika stödgrupper typ "föräldrar på stan" osv.". Tre personer (n=3) lämnar ett "Icke-svar" (ett kryss "X"). De övriga svaren är främst olika motiveringar till givet betyg.

¹⁶ Notera att antalet svarande per aktörer varierar och att upp till 78% av de svarande har valt alternativet 'Kan ej bedöma'.

- **Polisen** 4,99 (n=123)
Brandkåren Attunda 4,50
Storstockholms brandförsvär 4,90
Södertörns brandförsvärsförbund 5,26
- **Andra räddningstjänster** 4,56 (n=100)
Brandkåren Attunda 4,42
Storstockholms brandförsvär 4,32
Södertörns brandförsvärsförbund 5,03
- **Medlemskommun/stadsdel** 4,63 (n=49)
Brandkåren Attunda 4,14
Storstockholms brandförsvär 4,23
Södertörns brandförsvärsförbund 5,25
- **Ambulans (landstinget)** 4,39 (n=80)
Brandkåren Attunda 2,86
Storstockholms brandförsvär 4,33
Södertörns brandförsvärsförbund 4,79
- **Frivillig organisationer** 4,16 (n=38)
Brandkåren Attunda 4,22
Storstockholms brandförsvär 4,00
Södertörns brandförsvärsförbund 4,33
- **Länsstyrelsen** 3,65 (n=31)
Brandkåren Attunda 2,60,
Storstockholms brandförsvär 3,38
Södertörns brandförsvärsförbund 4,60

Ett sextiototal personer (n=62) har valt att i fritext beskriva vad de anser kan förbättra samverkan vid liknande händelser.¹⁷ Svaren rör i huvudsak: förbättrade former för informationsutbyte mellan olika aktörer; behov av en gemensam räddningscentral i länet och/eller rutiner i länet; bättre organisatoriska förberedelser - strategiskt genomtänkt, övad och utbildad - för liknande händelser och vikten av att etablera lokala kontaktytor för prevention av liknande händelser.

Exempel på citat angående förbättrad samverkan

"Gemensamma lägesbilder vid distrikten med andra myndigheter. Upplevde detta som väldigt centraliserad."

"Att vi faktiskt kan samlokalisera oss samt att vi i större utsträckning talar "samma språk" känner varandras uppdrag, lagrum, nomenklatur etc."

"[...] jobba i samma radiosystem. Önskvärt vore också att vi hade en gemensam räddningscentral och därmed också jobbade efter samma rutiner"

"[...] hitta ett arbetssätt där struktur och samarbete är genomtänkt. Vid händelsen hittade vi successivt på ett sätt [...]"

"[...] skapa en naturlig samverkan främst på lokal nivå för att tidigt kunna identifiera oroligheter i ett område och därigenom ha möjlighet till att snabbt sätta in riktade åtgärder"

¹⁷ Fem (n=5) skriver att de inte kan bedöma/vet ej. Två (n=2) skriver att det har fungerat bra. En person (n=1) anser att räddningstjänsten inte bör agera i denna typ av händelse.

från kommun, väktare, polis, brandförsvär, socialtjänst och eventuella frivilligorganisationer. [...] Ett mer utvecklat proaktivt arbete helt enkelt."

"Radiokommunikationerna, när polisen är 200m ifrån oss när vi blir attackerade så måste vi kunna få tag in dem! Inte söka på RCSL och invänta svar sen ska dem i sin tur söka polisen, onödigt frustrerande."

"Vi blir något av "spindeln i nätet" för kommunerna när det kommer till underlag för att de själva ska bedöma vilka resurser som ska sättas in och vart (exempelvis nattvandrare, soc, m.fl). Det är då bra om vi kan ge rekommendationer utifrån underlag från polisen samt egna insatser som varit tidigare. Detta blir svårt när dokumentationen är bristfällig. [...]"

"[...] helt orimligt att vi inom kommunal räddningstjänst inom Stockholms län inte kan jobba inom ett ledningssystem [...]"

De svarande (n=109) som valt att i fritext besvara frågan kring hur insatsen påverkades av nyttjandet av RAKEL återfinns två skilda förhållningssätt: vanligen beskrivs systemets fördelar (speciellt för samverkan), men många tar även upp dess nackdelar (handhavande, bristen på talgrupper, avsaknad av öppen trafik att avlyssna för egen orientering om pågående händelser, osv). En del tar också upp problematiken som uppstod då inte alla brandförsvär vid händelsen nyttjade systemet fullt ut.¹⁸

Exempel på citat angående RAKEL

"Rakel var perfekt och helt avgörande för hela insatsen"

"Utan Rakel skulle vi stått oss slätt."

"Var en förutsättning för bra samverkan"

"Mycket goda erfarenheter, enkla och snabba ledningsstrukturer kunde byggas upp."

"Dock så gjorde RAKEL-systemet att vi hade ingen aning om vad som hände i området runt omkring då vi jobbade i olika RAPS-talgrupper på olika insatser. Man mötte ständigt fordon på utryckning åt olika håll och man visste inte vad de var på väg mot, [...]"

"Rakel var hårt nyttjat och talgrupperna räckte inte till. [...]"

"[...]Dock är de många momenten (knapptryckningar) störande och att det ibland är svårt att höra andra (tex. polis) [...]"

På frågan om de svarande (n=140) upplevde att det fanns skillnader i arbetssätt mellan brandförsvärens svarade ca 20% att det fanns skillnader vad gällde **Strategi – systemledning** (n=28) och **Taktik – insatsledning** (n=30). Enbart ca 10% av de svarande angav att det fanns skillnader i **Metod – uppgiftsledning** (n=16). De (n=9) som valt att i fritext exemplifiera 'andra skillnader' i arbetssätt, påpekar skillnader i "strategiskt förhållningssätt" och upplevd effekt av skillnader i geografisk-administrativ gränsdragning i regionen vid samverkan exempelvis med polisen.

De svarande (n=140) ger på en skala mellan 1-6 medelvärde **3,97** kring i vilken grad de upplevde att det fanns en samsyn kring övergripande inriktning mellan de två räddningsregionerna.¹⁹ Skillnaderna mellan organisationerna är enligt följande: Brandkåren Attunda 3,56, Storstockholms brandförsvär 3,63 och Södertörns brandförsvärsförbund 4,57.

¹⁸ Tre (n=3) anser att det inte hade någon påverkan. Trettio (n=30) svarar vet ej/kan bedöma.

¹⁹ Noterbart är att över hälften av de svarande (56%) svarade "vet ej/kan ej bedöma".

De svarande (n=140) ger på en skala mellan 1-6 ett medelvärde på **2,41** kring i vilken grad de upplevde skillnader i lägesuppfattning mellan olika myndigheter (polis, länsstyrelsen, brandförsvär, medlemskommuner, etc.).²⁰ Skillnaderna i medelvärden mellan organisationerna är enligt följande: Brandkåren Attunda 2,21; Storstockholms brandförsvär 2,47 och Södertörns brandförsvärsförbund 2,39. Ungefär 10% av de svarande (n=15) har valt att förtydliga hur de ansåg att uppfattningarna skilde sig åt. Svaren rör i huvudsak skillnader i riskbedömning.

Exempel på citat angående skillnader i lägesuppfattning

"Vi fick ibland skilda lägen [...] Centralt lugnt, på fältet uppfattning att det fanns risker."

"När en region kunde se en avtagande trend uppfattade en annan region eller aktör en annan verklighet."

4.5 Organisatorisk robusthet och resiliens

Inom frågeområde återfanns följande frågor:

- Hur anser du att brandförsvarets förmåga att genomföra "övrig/annan" verksamhet blev påverkad av de sociala oroligheterna? (n=153)
- När i tiden insåg DU att detta var en händelse av "mer omfattande social orokarakter"? (n=137)
- När i tiden anser du att din ORGANISATION började agera utifrån att detta var en händelse av "mer omfattande social orokarakter"? (n=137)
- Hur uppfattade du din organisations ledningsförmåga under händelsen? (n=137)
- Vad skulle du säga var den största utmaningen för dig/din förmåga att utföra ditt arbete under händelsen? (n=108)
- Anser du att brandförsvaret var väl förberett, rustat och övat för denna typ av händelse? (n=136)
- Hur väl bedömer du att insatsrapporteringen och dokumentation fungerade under händelsen? (n=78)
- Hur väl stämmer följande påstående med din bild/erfarenheter av din organisations och ditt eget agerande under händelsen? (n=133)
- Nämn några områden/lärdomar som du anser att det är viktigt att belysa/undersöka/fånga upp för att utveckla brandförsvarets förmåga att agera i liknande händelser. (n=67)

4.5.1 Redovisning av svaren

En majoritet av de svarande (n=153) som i fritext valde att beskriva hur brandförsvarets förmåga att genomföra "övrig/annan" verksamhet påverkades under händelsen beskriver en reducerande effekt. En handfull svaranden påpekar att organisationens förmåga att genomföra annan/övrig verksamhet var "bra/godkänt" eller motsvarande (n=7). Andra har svarat att händelsen inte haft någon påverkan på förmågan att genomföra annan/övrig verksamhet (n=22).²¹

²⁰ Noterbart är att över hälften av de svarande (54%) svarade "vet ej/kan ej bedöma".

²¹ Tio personer (n=10) har svarat 'Vet ej/Ingen uppfattning' eller motsvarande.

Exempel på citat angående påverkan på förmåga

"Händelserna påverkade ALL annan verksamhet, det blev filmjolk (tempot sänktes) i all annan verksamhet."

"[...] hos oss jobbade vi med kravallerna i stort sett dygnet runt. På nätterna släckte vi bränder och på dagarna återställde vi efter natten och förberedde för nästa nattpass"

"För min personliga del påverkade passen nattetid övriga uppdrag på dagtid. Dessa ingick inte i organisationens prioritering vilket medförde att vi hade fått problem med uthålligheten om detta pågått längre. Jag löste veckan men utanför alla regelverk kring arbetstid."

"[...] inte långt ifrån att vi hade tömt Stockholms resurser [...]"

"[...]Man kan nog dra slutsatsen att den ansträngande situationen inte skulle kunna pågå hur mycket längre som helst utan att man behövt göra drastiska omprioriteringar av SSBF:s samlade uppdrag."

"Mycket.[...] Det var för mig ett stresstest för organisationen som den i den egna analysen misslyckades med. [...]"

Ungefär 60% av de svarande (n=137) anser att de personligen insåg att detta var en händelse av "mer omfattande social orokarakter" redan på söndagen eller måndagen.²²

- **Söndag 19/15** n=29
- **Måndag 20/5** n=53
- **Tisdag 21/5** n=14
- **Onsdag 22/5** n=3
- **Torsdag 23/5** n=2

Ungefär 50% av de svarande (n=137) anser att organisationen började agera utifrån att detta var en händelse av "mer omfattande social orokarakter" på måndag eller tisdag.²³

- **Söndag 19/15** n=15
- **Måndag 20/5** n=42
- **Tisdag 21/5** n=28
- **Onsdag 22/5** n=9
- **Torsdag 23/5** n=2

Nedan redovisas medelvärden (på en skala mellan 1-6) för hur de svarande (n=137) bedömer organisations ledningsförmåga och utveckling över tid. Nedan anges även värde för respektive organisation samt hur många som valt att inte besvara frågan.

Förmåga till SYSTEMLEDNING

- **De inledande dagarna sön 19-tis 21 maj** 3,93
 - Brandkåren Attunda 3,08
 - Storstockholms brandförsvär 3,89
 - Södertörns brandförsvärsförbund 4,38
 - Ca 45% (n=62) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma'

²² Noterbart är att 26% (n=36) de svarande anger en "annan tidpunkt/minns inte/vet inte".

²³ Noterbart är att 30% (n=41) de svarande anger en "annan tidpunkt/minns inte/vet inte".

De följande dagarna ons 22-tis 28 maj 4,85

Brandkåren Attunda 4,36

Storstockholms brandförsvär 4,82

Södertörns brandförsvärsförbund 5,06

- Ca 42% (n=57) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma'

Förmåga till YTTRE LEDNING/SKADEPLATSLEDNING

- **De inledande dagarna sön 19-tis 21 maj 4,12**
Brandkåren Attunda 3,25
Storstockholms brandförsvär 4,16
Södertörns brandförsvärsförbund 4,46
 - Ca 41% (n=56) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma'
- **De följande dagarna ons 22-tis 28 maj 4,91**
Brandkåren Attunda 4,33
Storstockholms brandförsvär 4,87
Södertörns brandförsvärsförbund 5,21
 - Ca 37% (n=51) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma'

Drygt hundra personer (n=108) valde att besvara frågan kring vad de ansåg var den största utmaningen för den egna förmågan att utföra arbete under händelsen. Svaren rör i huvudsak frågor relaterade till (o-)möjligheten att skapa överblick och göra prioriteringar. Andra svar rör (o-)förmågan att skapa en god arbetsmiljö och göra riskbedömningar. Vidare tar flera upp utmaningen att få fram relevant information, få till stånd en god kommunikation (internt och externt) och att på ett strukturerat sätt dokumentera insatser.²⁴

Exempel på citat angående utmaningar

"Att säkra arbetsmiljön och hinna med återställning mellan larmen"

"Att klara av att se över alla insatser som utfördes. Vi kan idag inte definiera var alla insatser gjorts eller aktiva beslut tagits för att INTE göra någon insats. Vi har skillnader i dagböcker ute och på ledningscentralen och vi har gjort insatser men inte skrivit några insatsrapporter."

"För mig var den största utmaningen att bedöma riskerna under arbetet. Risker och hot mot personalen kontra risker och hot mot byggnader och bilar och i vissa fall även människoliv."

"Tillsammans med övrig personal och annan ledningsfunktion bedöma om det över huvud taget var möjligt att genomföra en insats under rådande förhållanden samt vilka avkall på säkerhet och standardrutiner man fick göra."

"[...] det var svårt att hålla energin uppe på en hög nivå, speciellt efter att ha arbetat ett antal nätter i följd."

"Som ofta vid stabsarbete är det utmanande att jobba framåt utan att ha en tydlig bild av vad som egentligen pågår."

"Den ovana känslan, att kunna bli attackerad under insatts"

²⁴ Tre svar (n=3) indikerar att den svarande inte upplevt några utmaningar.

De svarande (n=136) ger på en skala mellan 1-6 följande medelvärden för hur väl förberett, rustat och övat brandförsvaret var för denna typ av händelse (sorterat i fallande ordning). Nedan redovisas även värdet för respektive organisation samt hur stort bortfallet är för frågan.

- **Kommunikationsmässigt – internt** 3,34
Brandkåren Attunda 2,64
Storstockholms brandförsvär 3,15
Södertörns brandförsvärsförbund 3,92
○ Ca 13% (n=18) valde svarsalternativet 'Vet ej/har ingen uppfattning'
- **Samverkansmässigt i systemledning** 3,33
Brandkåren Attunda 2,50
Storstockholms brandförsvär 3,30
Södertörns brandförsvärsförbund 3,80
○ Ca 40% (n=55) valde svarsalternativet 'Vet ej/har ingen uppfattning'
- **Metodmässigt i systemledning** 3,30
Brandkåren Attunda 2,45
Storstockholms brandförsvär 3,23
Södertörns brandförsvärsförbund 3,72
○ Ca 38% (n=52) valde svarsalternativet 'Vet ej/har ingen uppfattning'
- **Samverkansmässigt på skadeplats** 3,29
Brandkåren Attunda 2,29
Storstockholms brandförsvär 3,30
Södertörns brandförsvärsförbund 3,63
○ Ca 19% (n=26) valde svarsalternativet 'Vet ej/har ingen uppfattning'
- **Metodmässigt på skadeplats** 3,22
Brandkåren Attunda 2,43
Storstockholms brandförsvär 3,22
Södertörns brandförsvärsförbund 3,49
○ Ca 17% (n=23) valde svarsalternativet 'Vet ej/har ingen uppfattning'
- **Kommunikationsmässigt – media** 3,01
Brandkåren Attunda 2,50
Storstockholms brandförsvär 2,89
Södertörns brandförsvärsförbund 3,45
○ Ca 31% (n=42) valde svarsalternativet 'Vet ej/har ingen uppfattning'

De svarande (n=78) bedömer på en skala mellan 1-6 att insatsrapporteringen och dokumentationen fungerat till ett sammantaget medelvärde på **3,42**. Skillnaderna i medelvärde mellan organisationerna är enligt följande: Brandkåren Attunda 3,00; Storstockholms brandförsvär 3,34 och Södertörns brandförsvärsförbund 3,74.

De svarande (n=133) gav följande medelvärden på en skala mellan 1-6 till de olika påståendena om den egna organisationen eller det egna agerandet (sorterat i fallande ordning). Nedan redovisas även medelvärde för respektive organisation, samt bortfallet per fråga.

- **Jag visste vad som förväntades av mig och hur jag borde agera under händelsen** 4,57
Brandkåren Attunda 4,08
Storstockholms brandförsvär 4,56
Södertörns brandförsvärsförbund 4,73
 - Ca 5% (n=6) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Jag kände förtroende för beslut och prioriteringar som genomfördes under händelsen** 4,43
Brandkåren Attunda 3,69
Storstockholms brandförsvär 4,34
Södertörns brandförsvärsförbund 4,79
 - Ca 5% (n=7) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Tagna inriktningsbeslut påverkade mitt sätt att arbeta under händelsen** 4,32
Brandkåren Attunda 3,85
Storstockholms brandförsvär 4,42
Södertörns brandförsvärsförbund 4,32
 - Ca 9% (n=12) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Fördelningen av ansvar och roller var tydliga under händelsen** 4,15
Brandkåren Attunda 3,25
Storstockholms brandförsvär 4,09
Södertörns brandförsvärsförbund 4,51
 - Ca 12% (n=16) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Brandförsvärets rutiner för larmhantering fungerade enligt plan** 3,99
Brandkåren Attunda 3,38
Storstockholms brandförsvär 3,89
Södertörns brandförsvärsförbund 4,36
 - Ca 23% (n=31) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Det var möjligt för mig att under händelsen upprätthålla alla givna rutiner och instruktioner** 3,98
Brandkåren Attunda 3,14
Storstockholms brandförsvär 3,85
Södertörns brandförsvärsförbund 4,47
 - Ca 7% (n=9) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Händelsen hanterades i alla led professionellt av min organisation** 3,97
Brandkåren Attunda 3,08
Storstockholms brandförsvär 3,86
Södertörns brandförsvärsförbund 4,46
 - Ca 11% (n=15) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'

- **Brandförsvarets beslut om resursanvändning var generellt rimliga** 3,91
Brandkåren Attunda 3,57
Storstockholms brandförsvär 3,63
Södertörns brandförsvärsförbund 4,45
 - Ca 10% (n=13) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Brandförsvarets beslut om tilldelning av resurser var generellt rimliga** 3,87
Brandkåren Attunda 3,62
Storstockholms brandförsvär 3,55
Södertörns brandförsvärsförbund 4,45
 - Ca 8% (n=11) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Brandförsvarets beslut om inriktning (BIS, instruktioner/rutiner mm) var kända för mig från start** 3,79
Brandkåren Attunda 3,14
Storstockholms brandförsvär 3,84
Södertörns brandförsvärsförbund 3,93
 - Ca 7% (n=9) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Brandförsvarets förmåga att mobilisera för denna typ av händelse fungerade tillfredställande** 3,72
Brandkåren Attunda 3,14
Storstockholms brandförsvär 3,46
Södertörns brandförsvärsförbund 4,28
 - Ca 3% (n=4) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Brandförsvaret var "med i matchen" från start** 3,31
Brandkåren Attunda 2,00
Storstockholms brandförsvär 3,22
Södertörns brandförsvärsförbund 3,88
 - Ca 8% (n=11) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Min organisation var väl rustad, tränad och övad för denna typ av händelse** 2,81
Brandkåren Attunda 2,07
Storstockholms brandförsvär 2,74
Södertörns brandförsvärsförbund 3,16
 - Ca 5% (n=7) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'

De områden/lärdomar som de svarande (n=67) anser är viktiga för att utveckla/ta fasta på vad gäller brandförsvarets förmåga att agera i liknande händelser rör: ledningsförmågan och rutiner för beslut; förmåga till omställning, resursuppbyggnad och uthållighet över tid; samverkan med andra brandförsvär och polisen; intern och extern kommunikation; dokumentation av insatser och beslut samt omvärldsbevakning. Vidare tas även frågor upp rörande säkerheten för insatspersonalen, behov av övningar, brandförsvarets roll och ansvar samt vikten av att lära av händelsen även inför andra typer av händelser.

Exempel på citat angående områden/lärdomar att utveckla

"Utbilda personal i hur man bör agera under dessa händelser - Vi som arbetar i området är relativt vana vid liknande situationer, medans anslutande stationer utsätter sig för risker utan att veta om det."

"Nyttja förbestämda skyddade brytpunkter - Improviserade sådana kan bli väldigt fel och skapa hotbilder i onödan."

"[...]planera, utbilda och öva för liknande händelser i framtiden."

"Jobba med ett stort antal insatser samtidigt. Kan bli aktuellt i andra sammanhang. Stormar, översvämningar etc."

"Omfattande dokumentering genomfördes men med bristande struktur."

"I de fall där detta inte är utfört, utrusta alla bilar med bilrutor som tål stenkastning. Se till att alla stationer har fått ut glasögon för skydd mot laser. Utarbete en arbetsinstruktion samt för händelser av denna art. Muntlig information till brandstationerna om hur ledning och styrning, samband med andra myndigheter, från larmcentral fungerar."

"Förebyggande arbete. Synas i områden, ha kontakt med goda krafter, genomföra aktiviteter tillsammans med boende, knacka dörr, skapa relationer, kommunicera."

"En larmcentral hade med största sannolikhet varit garant för en bättre lägesbild för den yttre ledningen."

4.6 Stabsarbete

Inom frågeområdet återfanns följande frågor:

- Stabsarbetet fungerade enligt din erfarenhet enligt följande (n=39)
- Vad anser du var det tydligaste resultatet av förekommande stabsarbete? (n=28)

4.6.1 Redovisning av svaren

Nedan redovisas samtliga medelvärden för de svarandes (n=39) bedömningar på en skala mellan 1-6 hur stabsarbetet fungerade (sorterat i fallande ordning). Nedan redovisas även bortfallet per fråga.

- **Stämningen i staben var god 5,33**
 - Ca 23% (n=9) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Stabsarbetet förflöt strukturerat och effektivt 5,07**
 - Ca 23% (n=9) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Kommunikationen inom staben fungerade bra 5,00**
 - Ca 21% (n=8) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Bemanningen av staben var tillräcklig (avseende antal individer) 4,94**
 - Ca 18% (n=7) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Stabens kapacitet att ta emot, prioritera och bedöma behov av insatser var god 4,93**
 - Ca 23% (n=9) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'

- **Bemanningen av staben var lämpligt sammansatt (avseende individers kompetenser) 4,90**
 - Ca 23% (n=9) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Prioritering och fördelning av uppdrag inom staben fungerade bra 4,90**
 - Ca 23% (n=9) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Stabens förmåga till omvärldsbevakning fungerade bra 4,89**
 - Ca 28% (n=11) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Mediekontakterna i staben fungerade bra 4,88**
 - Ca 38% (n=15) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Stabsarbete initierades inom rimlig tid 4,44**
 - Ca 18% (n=7) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Överlämningar mellan staber/stabsmedlemmar fungerade smidigt 4,29**
 - Ca 38% (n=15) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Dokumentation av stabsarbetet fungerade bra 4,16**
 - Ca 51% (n=20) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Den tekniska utrustningen fungerade tillfredsställande 3,96**
 - Ca 28% (n=11) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Rutiner och mallar för denna typ av händelse fanns att tillgå i staben 3,32**
 - Ca 36% (n=14) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Rutiner och mallar för denna typ av händelse nyttjades av staben 3,08**
 - Ca 36% (n=14) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'

Nedan redovisas samtliga medelvärden av de svarandes (n=28) bedömningar på en skala mellan 1-6 kring det tydligaste resultatet av förekommande stabsarbete (sorterat i fallande värdeordning). Nedan redovisas även bortfallet per fråga.

- **Stabsarbetet medförde en förbättrad förmåga till analys och ta fram underlag för strategiska beslut 5,12**
 - Brandkåren Attunda 0,00
 - Storstockholms brandförsvär 5,13
 - Södertörns brandförsvärsförbund 5,10
 - Ca 7% (n=2) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Stabsarbete medförde en förbättrad omvärldsbevakning 5,11**
 - Brandkåren Attunda 0,00
 - Storstockholms brandförsvär 5,12
 - Södertörns brandförsvärsförbund 5,10
 - Ca 4% (n=1) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'

- **Stabsarbete medförde en förbättrad kommunikation med media** 4,96
Brandkåren Attunda 0,00
Storstockholms brandförsvär 5,00
Södertörns brandförsvärsförbund 4,90
 - Ca 14% (n=4) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Stabsarbete medförde en förbättrad samverkan med andra organisationer** 4,92
Brandkåren Attunda 6,00
Storstockholms brandförsvär 4,80
Södertörns brandförsvärsförbund 5,00
 - Ca 7% (n=2) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Stabsarbete medförde en effektivare resurshantering** 4,89
Brandkåren Attunda 5,00
Storstockholms brandförsvär 4,81
Södertörns brandförsvärsförbund 5,00
 - Ca 4% (n=1) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Stabsarbete medförde en förbättrad intern kommunikation** 4,86
Brandkåren Attunda 5,00
Storstockholms brandförsvär 4,76
Södertörns brandförsvärsförbund 5,00
 - Ca 0% (n=0) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'
- **Stabsarbetet medförde en förbättrad dokumentation av genomförda insatser/tagna beslut** 4,18
Brandkåren Attunda 4,00
Storstockholms brandförsvär 4,18
Södertörns brandförsvärsförbund 4,20
 - Ca 21% (n=6) valde svarsalternativet 'Kan ej bedöma/vet ej'

4.7 Annat/övrigt

Inom frågeområdet återfanns följande frågor:

- Kan du tänka dig att medverka i en personlig intervju kring dina erfarenheter av händelsen? (n=37)
- Har du något övrigt att tillägga eller något du vill skicka med utredningen? (n=29)

4.7.1 Redovisning av svaren

Trettiosju personer (n=37) angav att de är villiga att medverka i en personlig intervju genom att ange en e-postadress för vidare kontakt. Av dessa har: 5 st personer angett en @brandkaren-attunda.se adress, 18 st en @ssbf.brand.se adress, 8 st en @sbff.se adress, 3 st. en @norrtalje.se adress och 3 st. en annan adress (@gmail.com eller motsvarande). De svarande som har lämnat övriga synpunkter (n=29) har främst tagit upp frågor som rör svårigheter att besvara en del frågor pga. kunskapsbrist om sakförhållanden eller brister i förmågan att minnas detaljer efter fyra månader, etc. Andra svar är förtydliganden i individuellt ansvar och roll under händelsen, beröm till kollegor/organisationens arbete eller förslag på utvecklingsområden.

Exempel på citat 'övriga synpunkter'

"Att alla berörda gjorde att mycket bra arbete trots begränsade resurser."

"Det kom så många samtal från hela landet om tack till brandmännen för att dom arbetar så bra och fixar så mycket. Många samtal om stöd till den operativa personalen."

"Mer utbildning och övning för befälsnivå 1. Det är vi som kommer in i eländet först och behöver fatta det första beslutet. Standardrutiner i hot och våld. Realistiska övningar."

5 Om enkätens upplägg, genomförande och sammantagna resultat

Nedan kommenteras undersökningens upplägg och genomförande. Vidare görs, utifrån enkätens olika frågeområden, ett antal reflektioner över det sammantagna resultatet. Avslutningsvis ges ett antal rekommendationer för fortsatt strategi- och planeringsarbete inom brandförsvaren, vilka bör kunna nyttjas för att utveckla förmågan även för andra typer av händelser eller områden än social oro.

5.1 Metodologiska reflektioner

Tyvärr har denna enkätstudie inte haft några direkta förebilder. Dels finns det få tidigare utvärderingar av räddningstjänstens agerande och funktion i tider av social oro, dels finns det en bristande erfarenhet av att genomföra utredningar på systemnivå.²⁵ Det har därför inte varit enkelt att avgränsa enkätens inriktning, liksom att på ett rättvisande sätt summera mångfalden av upplevelser och erfarenheter.

Rapporten ger en bild av det sammantagna mönstret. Resultatredovisningen tenderar således att bli både komplex och samtidigt något färglös. Vidare var ett av syftena med redovisad enkät att identifiera nyckelpersoner för djupintervjuer och fördjupad analys av brandförsvarens agerande och erfarenheter från att ha arbetat under händelsen. Många – 25% av de som påbörjat ifyllandet av enkätens specifika del – har visat intresse för att dela med sig av sina upplevelser. Vi rekommenderar därför att brandförsvaren går vidare med ett antal djupintervjuer. Förslagsvis görs dessa med ett urval representanter från olika roller/befattningar och kring ett begränsat antal teman. Vidare vore det intressant att ta del av lärdomar och erfarenheter från andra organisationer med erfarenhet från att agera samband med social oro, t.ex. polisen och Räddningstjänsten Syd.

Att undersökningen genomfördes en förhållandevis lång tid efter händelsen har – som många svarande också påpekat – inverkat på de svarandes förmåga att minnas detaljer. En något kortare tidshorisont mellan händelse och insamling av erfarenheter vore önskvärt vid framtida utvärderingar. Samtidigt bör det noteras att villigheten att dela med sig av sina erfarenheter på ett nyanserat och välartikulerat sätt, samt att ge förslag på utvecklingsområden/förbättringsåtgärder har varit stor.

För att underlätta administration och distribution av enkäten valdes ett förfarande där brandförsvaren själva ombads förmedla en länk till formuläret. De givna instruktionerna för detta borde ha varit tydligare och förfarandet har medfört att det är stora skillnader mellan antalet svar från de olika organisationerna och roller/befattningar. Exempelvis har hela 93% av det totalt antalet svarande från

²⁵ Författarna har haft flera kontakter och möten med MSB angående tidigare lärdomar och utvärderingar.

Brandkåren Attunda även besvarat frågor i den specifika frågedelen (dvs arbetat med frågor kopplat till händelsen under tidsperioden). Motsvarande siffra för Storstockholms brandförsvär är 71% och 83% för Södertörns brandförsvärsförbund. Mot bakgrund av detta bör jämförelser mellan olika organisationer och roller göras med viss försiktighet.

Det har emellertid varit en tillgång för undersökningen som helhet att inte på förhand välja ut vilka som förväntas besvara enkäten, eftersom det medförde en insamling av erfarenheter som annars hade riskerat att förbises. Den valda insamlingsmetoden medför dock att en traditionell analys av bortfall och svarsfrekvens omöjliggörs.

Rekommendationer

- Lär av hur andra organisationer bedriver utredningsarbete på systemnivå.
- Utveckla ett grundformulär som kan nyttjas för framtida erfarenhetsinsamling.
- Genomför systematiska djupintervjuer med ett antal nyckelpersoner kring ett urval fördjupningsteman.
- Fortsätt utveckla ett gemensamt lärande i länet.

5.2 Reflektioner över information/kommunikation

Alla anställda är i någon form ambassadörer för verksamheten och kommunikatörer i en kris. Alla i verksamheten bör således få kännedom om organisationens förhållningssätt i tider av turbulens, intensiv mediabevakning och stor risk för ryktesspridning. Den interna informationen verkar sammantaget ha fungerat hjälpligt under händelsen.

Ett kanske något förvånande resultat i enkäten är vilken relativt stor genomslagskraft som skriftlig information har haft som förmedlare av organisationens hållning till händelsen. Samtidigt är det inte förvånande i sig att exempelvis intranätet är en tämligen logisk budbärare i en 24:7-organisation. Trots detta ges den skriftliga informationen bara ett medelbetyg i egenskap av källa för påverkan av individens uppfattning av händelseutvecklingen. Det som värderas högst inom brandförsvaren - när det gäller så väl spridning av organisationens förhållningssätt som uppdatering av händelseutvecklingen - är kollegiala möten och samtal. Bedömningen av organisationernas förmåga till intern kommunikation bör samtidigt sättas i relation till andra områden i denna undersökning, t.ex. personalens upplevelser av arbetsmiljö och förmåga till extern samverkan, osv. (Se vidare i reflektioner nedan kring övriga områden nedan).

Sociala medier har nyttjats relativt flitigt av delar av personalen och staben. Dock ges dessa medier ett förhållandevis lågt betyg i egenskap av källa för bedömning av händelseutvecklingen. Det finns en tydlig koppling mellan sociala medier, den svarandes ålder och roll/befattning. Yngre medarbetare har i högre grad nyttjat sociala medier än äldre och dessa medier används i högre grad av "icke-operativ" personal (d.v.s. inte hos Brandman, Befäl 1 och 2).

Rekommendationer

- Utveckla den skriftliga kommunikationen på hemsidor och intranät.
- Utveckla organisationens kommunikation i sociala medier.

5.3 Reflektioner över arbetsmiljö

Flertalet svarande anser att brandförsvaren var tämligen oförberedda på en händelseutveckling av denna karaktär och dignitet. Många påpekar att det finns ett behov i organisationerna av realistiska övningar och utbildning inför denna typ av scenario. Avsaknad av handlingsstrategier är i viss mån både organisatoriska och personliga; även om hotbilden ibland beskrivs vara av mental snarare än fysisk karaktär, så påverkas den personliga upplevelsen och beteendet av hur förberedd och erfaren individen är i sin yrkesroll. Vidare har arbetsmiljön bitvis varit mycket påfrestande och det är lätt att bli berörd av de beskrivningar som lämnats om rådande förhållanden.

Direkta och indirekta hot och våldshandlingar mot den operativa personalen har förekommit. Det är dock svårt att i underlaget få en tydlig bild av hur dessa upplevelser påverkat personalen. Relativt få anger att det idag (läs oktober 2013) finns behov i organisationen av att bearbeta händelsen, men flera anger att de känt sig nedstämnda och påverkats negativt av omständigheterna.

Det är tydligt att händelsen har påverkat personalens självbild av vad yrkesrollen innebär och det är uppenbart att det är ovant för medarbetarna att arbeta i denna typ av miljöer och att inte tillåtas eller kunna agera vid nödlägen. Brister i förmedlingen av lägesinformation påtalas som en orsak till frustration.

Det är tänkbart att otillfredsställelse med den interna kommunikationen under händelsen även påverkat upplevelsen av arbetsmiljön negativt, vilket i sin tur bidragit till upplevelsen av frånvaro av stöd och uppmuntran från organisationen. En händelse av denna dignitet påverkar hela samhället liksom hela räddningstjänstorganisationen (inte bara de som befunnit sig på skadeplats). Även personal som inte blivit direkt utsatta för tillbud och nödlägen, kan ha utsatts för en stark mental press och fysisk påverkan och kan således behöva samtalsstöd (befäl i nivå 2 och 3, stabsmedarbetare som arbetade ”dubbla pass”, etc.).

Rekommendationer

- Genomför övning och utbildning med scenariot social oro/våldsamt upplopp.
- Fortsätt arbeta med värdegrundsfrågor och brandförsvarens roll i samhället.
- Ta fram och förmedla en tydlig strategi- och arbetsinstruktion för ökad säkerhet i hotsituationer och vid sociala oroligheter – i linje med Arbetsmiljöverkets föreskrifter och råd.
- Utbilda personalen enligt ovanstående.
- Identifiera om någon i organisationen har känt behov av samtalsstöd men inte fått det.
- Ta fram eller se över och revidera standardrutiner anpassade till lokala geografiska förhållanden i olika stadsdelar och medlemskommuner vad gäller alternativa framkörningsvägar, passiva insatser och uppställningsplatser etc.

5.4 Reflektioner över samverkan

En välkoordinerad samverkan anses många gånger vara en förutsättning för effektiv krishantering. Det är tydligt att samverkan bedöms ha fungerat bra under de sociala oroligheterna, speciellt mellan olika räddningstjänster och med polisen. Dock värderas

samverkan med länsstyrelsen förhållandevis lågt. Vidare bedömer de svarande att det i relativt låg grad förekom skillnader i lägesuppfattning mellan olika myndigheter.

De svarande upplever att det i högre grad finns strategiska och taktiska skillnader, snarare än metodologiska mellan brandförsvaren. Många upplever dock att det i stort finns en samsyn mellan de två räddningsregionerna. Ett återkommande tema i fritexterna är behovet av en gemensam ledningscentral och/eller behovet av att fördjupa samverkan mellan länets två ledningssystemen. En naturlig mottagare av lärdomar från denna undersökning torde vara 'Program för samverkan Stockholms län'. Dock bör frågor om samverkan även belysas ur ett förebyggande perspektiv och framförallt i relation till brandförsvarets möjligheter och roll i stadsdelars och medlemskommuners preventiva arbete.

Radiokommunikationssystemet RAKEL tillkom bland annat för att skapa förbättrade samverkansmöjligheter mellan exempelvis blåljusmyndigheter. De sociala oroligheterna innebär på många sätt ett skarpt test av systemet. Många värderar RAKEL högt och anser att det haft avgörande betydelse. Det bör samtidigt nämnas att en del problem med systemet har påtalats.

Rekommendationer

- Fortsätt fördjupa samverkan i länet.
- Vidarebefordra RAKEL-erfarenheter till ansvarig myndighet (MSB).
- Vidarebefordra erfarenheter från enkäten till 'Program för samverkan Stockholms län'.
- Överväg brandförsvarets möjligheter och roll i det lokala preventiva arbetet.

5.5 Reflektioner över organisatorisk robusthet och resiliens

Att snabbt reagera på inträffade händelser, agera resolut för att upprätthålla verksamhet och att skyndsamt återställa till normala rutiner kan sägas vara ett mått på en organisations robusthet och resiliens. Brandförsvarens beredskap för den sociala oron har generellt sett inte uppfattats som god och många ger ett lågt medelvärde på frågor angående hur väl förberett, rustat och övat brandförsvaret var. Däremot har förmågan att mobilisera och ställa om fått bättre omdömen. Sammantaget ges organisationernas ledningsförmåga ett relativt gott betyg och den värderas högre mot slutet av veckan jämfört med de inledande dagarna (en procentuell ökning av medelvärdet på 15-20%). Vidare anger personalen att direktiv och inriktningsbeslut har påverkat deras agerande. En stor andel anger att de känt förtroende för tagna beslut och prioriteringar samt att de vetat vad som förväntades av dem och hur de borde agera. Detta bör dock värderas i relation till att den interna kommunikationen kritiserats i svaren på andra frågeställningar i enkäten.

Det finns en viss (naturlig) eftersläpning mellan den egna insikten om händelsernas dignitet och organisationens agerande. Den organisatoriska förmågan att fånga upp signaler från omvärlden bör övervägas. Troligen finns det kunskap att överföra från andra verksamheter kring detta (exempelvis polisens arbete med handbok för omvärldsbevakning av signaler på sociala oroligheter).

Hanteringen av den sociala oron beskrivs ha haft en reducerande effekt på brandförsvarens förmåga att genomföra annan verksamhet. Även om en viss reducerande effekt är att vänta under denna typ av händelse bör brandförsvaren i framtiden identifiera vilka verksamheter som temporärt kan stängas ned i syfte att

omfördela resurser och underlätta för personalen (ställ in övningarna och låt Ågesta-personalen eller motsvarande bistå med återställningsarbete, etc.). Den största utmaningen under händelsen beskrivs av de svarande ha varit att skapa överblick och göra prioriteringar, samt att säkerställa en god arbetsmiljö och göra riskbedömningar. Vidare anses insatsrapportering och dokumentation bara ha fungerat hjälpligt.

Rekommendationer

- Utveckla och kommunicera en strategi (*shut-down-procedure*) för hur verksamheter och uppdrag ska prioriteras. Identifiera också vilka kritiska gränser som finns för nedprioriteringar.
- Utvärdera hur organisationen vid arbetsintensiva perioder kan stötta den operativa personalen: Vilka behov fanns och hur hade de bättre kunnat tillgodose under rådande förhållanden?
- Utveckla förmågan till omvärldsbevakning och källkritisk granskning.
- Överväga erfarenheter angående svårigheterna att systematiskt dokumentera insatser vid eventuella remisser från MSB:s nya insatsrapporteringssystem.

5.6 Reflektioner över stabsarbete

En stabs arbete syftar vanligen till att avlasta en beslutsfattare och stärka dennes ledningsförmåga. Staben kan liknas vid en projektgrupp som arbetar enligt fastlagda mallar med att systematisera information, analysera, planera, dokumentera, och föreslå beslut. Ett effektivt stabsarbete kan avsevärt stärka organisationens förmåga men samtidigt bli oerhört resurskrävande att upprätthålla i längden. Det stabsarbete som bedrevs verkar ha fungerat bra, bedrivits på ett tämligen strukturerat sätt och med en god kapacitet. Stabsarbetet bedöms framförallt ha förbättrat förmågan till omvärldsbevakning. Dock verkar det ha förekommit vissa svårigheter vad gäller nyttjande och tillgång till mallar och rutiner för stabsarbete, samt i skapandet av en god dokumentation. Vidare framkom det i fritexterna att en del stabsmedlemmar arbetade dagtid i ordinarie tjänst och nattetid i staben, vilket föranleder frågor kring hur staben bemannas och med vilka kompetenser.

Rekommendationer

- Genomför regelbundna stabsövningar; gärna länsgemensamma och med flera samtidiga lågintensiva händelser under en längre tidsperiod
- Se över mallar och rutiner för stabsarbete och säkerställ att de är kända för presumtiva stabsmedlemmar
- Inventera vilka individer/kompetenser som står till förfogande för stabsarbete, vilken utbildning och vilka andra roller/befattningar de har i organisationen.

5.7 Övriga reflektioner

Intresset för att ta del av denna studie har påtalats till författarna från flera håll, internt och externt. Vi rekommenderar därför att spridning av föreliggande rapport, i brandförsvaren och till andra intressenter, bör möjliggöras.

Rekommendationer

- Sprid resultatet från enkätundersökningen i brandförsvaren.
- Sprid resultatet från enkätundersökningen till MSB, Länsstyrelsen, polisen etc.

6 Bilaga 1 – E-post med länk till enkäten

Förfrågan om att delta i en enkätundersökning

På uppdrag av brandcheferna i Stockholms län genomförs en granskning av brandförsvarens agerande under de sociala oroligheterna i södra och västra Stockholm i maj 2013. Som anställd i något av brandförsvaren ombeds du härmed att besvara en enkät kring dina erfarenheter under den aktuella tidsperioden. Du finner länk till enkäten längre ner i detta mail.

Syftet med enkäten är att få en bra överblick över brandförsvarens agerande, belysa hur de som arbetade under händelsen upplevde den och skapa ett underlag för inriktning av fortsatt arbete samt urval av nyckelpersoner för djupintervjuer.

Enkäten riktas till alla som tjänstgjort som brandmän på de berörda stationerna eller agerat som befäl (nivå 1-5) under de aktuella dygnen. Enkäten kommer även riktas till organisationens brandchefer, ledningsoperatörer, stabspersonal, samt till andra berörda chefer och tjänstemän (kommunikationschefer, informatörer, brandvärdar, osv). Enkäten är uppbyggd så att du kommer att få svara på frågor utifrån din eventuella medverkan och roll under händelsen.²⁶

Då vi kommer att ha begränsade möjligheter till att genomföra personliga intervjuer inom ramen för denna undersökning är enkäten ett viktigt verktyg och underlagskälla för denna undersökning. Dina erfarenheter är således oerhört värdefulla.

Du avgör själv om du vill delta eller inte. De svar du lämnar kommer behandlas konfidentiellt.

Enkäten kommer vara möjlig att besvara till och med kl 08:00 den 2013-10-07.

Räkna med att den tar cirka 30 minuter att besvara.

Länk till undersökningen:

<https://survey.analyzer.com/XXXXXXXX>

När du klickar på länken ovan så kommer du automatiskt komma till undersökningen.

Har du frågor kontakta:

anders.fridborg@ uppsala.se, 070-XXX XXXX

eller

anna.johansson@ssbf.brand.se, 070- XXX XXXX

Tack på förhand!

/Anders Fridborg och Anna Johansson

²⁶ Denna formulering fick tyvärr ett olyckligtvis begränsade effekt på deltagandet. Se fotnot 3.

7 Bilaga 2 – Enkäten i MS Word

På uppdrag av brandcheferna i Stockholms län genomförs just nu en granskning av brandförsvarens agerande under de sociala oroligheterna i maj 2013. Denna enkät är en del i denna undersökning.

Syftet med enkäten är att få en bra överblick över brandförsvarens agerande, belysa hur de som arbetade under händelsen upplevde den och skapa ett underlag för inriktning av fortsatt arbete samt urval av nyckelpersoner för djupintervjuer.

De svar du lämnar kommer behandlas konfidentiellt. Du avgör själv om du vill delta eller inte.

Har du frågor kontakta:

anders.fridborg@ uppsala.se, 070-XXX XXXX

anna.johansson@ssbf.brand.se, 070- XXX XXXX

1. Vilken organisation tillhör du? (Ange endast ett svar)

Brandkåren Attunda

Storstockholms brandförsvär (inklusive Norrtälje kommun)

Södertörns brandförsvärsförbund

2. Hur gammal är du?

-29 år

30-39 år

40-49 år

+ 50 år

3. Hur länge har du arbetat inom räddningstjänsten/brandförsvaret? (Sammanlagd tid - oavsett om tidigare anställd vid annan organisation än nuvarande)

0-4 år

5-14 år

15-24 år

+ 25 år

4. Hur fick du först kännedom om din organisations "förhållning" till de sociala oroligheterna och förväntat agerande hos personalen?

Genom skriftlig intern information (tex genom s.k. Beslut i stort, intranätet)

Genom personlig kommunikation med närmaste chef/arbetsledare

Genom personlig kommunikation med övriga kollegor

Genom medierapportering (traditionella och sociala media)

Annat sätt (exemplifiera gärna) _____

5. Hur anser du att din organisations interna kommunikation fungerade under händelsen?

Inte alls bra 1

2

3

4

5

Mycket bra 6

6. I vilken utsträckning påverkades din uppfattning om händelseutvecklingen av nedanstående källor?

	Inte alls 1	2	3	4	5	I mycket hög grad 6
Den egna organisationens interna rapportering (BIS, intranät, etc.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Traditionell media (TV, Radio, tidningar, etc.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Webb-TV från t ex kvällstidningars nätsidor	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sociala medier (Twitter, Facebook, Youtube, etc.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samtal och möten med chef/arbetsledare	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samtal och möten med andra kollegor	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samtal och möten med andra myndigheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Samtal och möten med människor i drabbade områden	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Annat

7. Nyttjade du sociala medier för att hålla dig ajour med händelseutvecklingen?

Ja Nej

8. Beskriv gärna hur och varför du nyttjade sociala medier

9. Beskriv gärna hur och varför du nyttjade sociala medier

10. Hur upplevde du mediabevakningen av händelsen?

11. Hur anser du att brandförsvarets förmåga att genomföra "övrig/annan" verksamhet blev påverkad av de sociala oroligheterna?

12. Vilken var din roll/befattning under de sociala oroligheterna?

Brand- man	Befä nivå 1	Befä nivå 2	Befä nivå 3	Befä nivå 4	Befä nivå 5	Brand- chef	Kommunikations- chef/informatör	Lednings- operatör	Stabs- medarbetar e	Brandvård (el motsv.)
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Annan chef/tjänsteman/handläggare

13. Vill du förtydliga din roll och befattning under den aktuella tidsperioden?

14. Var arbetade du mestadels under händelsen?

På skadeplats

I ledningscentralen (SSRC/Lindvreten)

Annan plats (ange gärna var)

15. Vad skulle du säga var den största utmaningen för dig/din förmåga att utföra ditt arbete under händelsen?

16. Kände du dig frustrerad någon gång under händelsen?

Ja

Nej

Vet ej

17. Vill du beskriva varför du kände dig frustrerad?

18. Kände du dig någon gång hindrad att utföra ditt uppdrag?

Ja

Nej

19. Varför kände du dig hindrad?

20. Hur upplevde du generellt hotbilden under händelsen?

21. Upplevde du själv några tillbud och/eller nödlägen?

Ja

Nej

22. Vill du beskriva tillbudet/nödläget?

23. Upplevde du själv något av följande under din arbetstid på skadeplats? (Frågan avser dig själv, din grupp och/eller det fordon du färdades i)

	Ja	Nej
Verbala hot	☐	☐
Fysiskt våld (handgemäng)	☐	☐
Avsiktligt hindra insats (ställa sig i vägen/blockera)	☐	☐
Stenkastning	☐	☐
Krossade rutor på fordon	☐	☐
Angrepp eller hot om angrepp med grön laser	☐	☐
Angrepp eller hot om angrepp med smällare, fyrverkerier eller knallskott (eller motsvarande)	☐	☐

Annat angrepp eller hot om angrepp (exemplifiera gärna) _____

24. Upplevde du att följande åtgärder vidtogs i samband med händelsen?

	Ja	Nej	Vet ej
Förändrad (minskad) användning av blåljus	☐	☐	☐
Nyttjande av alternativ framkörningsväg (undvika platser/vägar)	☐	☐	☐
Passiv insats (låta bli att agera/avvakta med att agera)	☐	☐	☐
Invänta klartecken från polis innan framköring	☐	☐	☐
Poliseskort till skadeplats	☐	☐	☐
Reträtt (av personal och/eller fordon)	☐	☐	☐
Lämna kvar utrustning eller fordon på plats	☐	☐	☐

25. Känner du att det finns ett behov (hos dig eller någon annan i din organisation) av att bearbeta händelsen (individuellt och/eller i grupp)?

Ja

Nej

Kan ej bedöma/Vet ej

26. Exemplifiera gärna hur behovet ser och vad som skulle vara en bra lösning på det

27. Har du fått någon form av stöd från din arbetsgivare att bearbeta dina upplevelser av att arbeta under händelsen (individuellt och/eller i grupp)?

Ja

Nej

28. Har du efter händelsen/tidsperioden upplevt oro, nedstämdhet eller på annat sätt känt dig negativt påverkad?

Ja

Nej

29. Hur bedömer du att samverkan med följande aktörer fungerade?

	Inte alls bra					Mycket bra	Kan ej bedöma
	1	2	3	4	5	6	
Andra räddningstjänster	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Polisen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ambulansen (landstinget)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Länsstyrelsen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Medlemskommun/stadsdel	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Frivillig organisationer	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Annan aktör/samverkanspart (förtydliga gärna vilken och kring vad ni samverkat) _____

30. Vad anser du kan förbättras vad gäller samverkan av liknande händelser?

31. Hur påverkades insatsen av nyttjandet av RAKEL-systemet?

32. Upplevde du några skillnader i arbetssätt mellan brandförsvaren under händelsen vad gäller följande?

	Ja	Nej	Vet ej/kan ej bedöma
Det förekom skillnader vad gäller strategi – systemledning	☐	☐	☐
Det förekom skillnader vad gäller taktik – insatsledning	☐	☐	☐
Det förekom skillnader vad gäller metod – uppgiftsledning	☐	☐	☐

Det förekom även andra skillnader (exemplifiera gärna) _____

33. Vill du specificera vad dessa skillnader bestod av?

34. Upplevde du att det fanns en samsyn vad gäller övergripande inriktning mellan de två räddningsregionerna (SSBF respektive SLRC)?

Inte alls						I mycket hög grad	Vet ej/kan ej bedöma
1	2	3	4	5	6		
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

35. Upplevde du att det fanns skillnader i lägesuppfattning mellan olika myndigheter (polis, länsstyrelsen, brandförsvär, medlemskommuner, etc) under händelsen och över tid?

Ja	Nej	Vet ej/kan ej bedöma
☐	☐	☐

36. Vill du exemplifiera hur uppfattningarna skilde sig åt?

37. När i tiden insåg DU att detta var en händelse av "mer omfattande social oro-karaktär"?

Söndag 19/5	Måndag 20/5	Tisdag 21/5	Onsdag 22/5	Torsdag 23/5
☐	☐	☐	☐	☐

Annan tidpunkt/minns inte/vet inte (förtydliga gärna) _____

38. När i tiden anser du att din ORGANISATION började agera utifrån att detta var en händelse av "mer omfattande social oro-karaktär"?

Söndag 19/5	Måndag 20/5	Tisdag 21/5	Onsdag 22/5	Torsdag 23/5
☐	☐	☐	☐	☐

Annan tidpunkt/minns inte/vet inte (förtydliga gärna) _____

39. Hur uppfattade du din organisations ledningsförmåga under händelsen?

(Observera typ av ledning och tidsperiod i respektive fråga)

	Inte alls god	2	3	4	5	Mycket god	Kan ej bedöma/Vet ej
	1					6	
Förmåga till SYSTEMLEDNING de inledande dagarna sön 19 - tis 21 maj	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Förmåga till YTTRE LEDNING/SKADEPLATSLEDNING de inledande dagarna sön 19 - tis 21 maj	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Förmåga till SYSTEMLEDNING de följande dagarna ons 22 - tis 28 maj	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Förmåga till YTTRE LEDNING/SKADEPLATSLEDNING de följande dagarna ons 22 - tis 28 maj	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

40. Stabsarbetet fungerade enligt din erfarenhet enligt följande (Värdera hur väl följande påstående stämmer enligt din erfarenhet?)

	Inte alls 1	2	3	4	5	I mycket hög grad 6	Vet ej/kan ej bedöma
Stabsarbete initierades inom rimlig tid	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bemanningen av staben var tillräcklig (avseende antal individer)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bemanningen av staben var lämpligt sammansatt (avseende individers kompetenser)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stabsarbetet förflöt strukturerat och effektivt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Den tekniska utrustningen (för stabsarbete) fungerade tillfredställande	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Prioritering och fördelning av uppdrag inom staben fungerade bra	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunikationen inom staben fungerade bra	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mediekontakterna i staben fungerade bra	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dokumentation av stabsarbetet fungerade bra	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rutiner och mallar för denna typ av händelse fanns att tillgå i staben	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rutiner och mallar för denna typ av händelse nyttjades av staben	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stämningen i staben var god	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stabens förmåga till omvärldsbevakning fungerade bra	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stabens kapacitet att ta emot, prioritera och bedöma behov av insatser var god	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Överlämningar mellan staber/stabsmedlemmar fungerade smidigt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

**41. Vad anser du var det tydligaste resultatet av förekommande stabsarbete?
(Hur väl stämmer följande påstående på din erfarenheter?)**

	Inte alls 1	2	3	4	5	I mycket hög grad 6	Vet ej/ kan ej bedöma
Stabsarbetet medförde en effektivare resurshantering	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stabsarbetet medförde en förbättrad intern kommunikation	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stabsarbetet medförde en förbättrad samverkan med andra organisationer	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stabsarbetet medförde en förbättrad kommunikation med media	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stabsarbetet medförde en förbättrad omvärldsbevakning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stabsarbetet medförde en förbättrad förmåga till analys och ta fram underlag för strategiska beslut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stabsarbetet medförde en förbättrad dokumentation av genomföra insatser/tagna beslut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

42. Anser du att brandförsvaret var väl förberett, rustat och övat för denna typ av händelse? (Värdera varje alternativ nedan utifrån hur "redo" du anser att brandförsvaren var)

	Inte alls						I mycket hög grad	Vet ej/ har ingen uppfattning
	1	2	3	4	5	6		
Metodmässigt på skadeplats	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Samverkansmässigt på skadeplats	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Metodmässigt i systemledning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Samverkansmässigt i systemledning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Kommunikationsmässigt – internt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Kommunikationsmässigt – media	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

43. Hur väl bedömer du att insatsrapportering och dokumentation fungerade under händelsen?

Inte alls bra					Mycket bra
1	2	3	4	5	6
☐	☐	☐	☐	☐	☐

44. Hur väl stämmer följande påståenden med din bild/dina erfarenheter av din organisations och ditt eget agerande under händelsen?

	Inte alls					I mycket hög grad	Kan ej bedöma/ vet ej
	1	2	3	4	5	6	
Brandförsvaret var "med i matchen" från start	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Brandförsvarets förmåga att mobilisera för denna typ av händelse fungerade tillfredställande	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Brandförsvarets beslut om tilldelning av resurser var generellt rimliga	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Brandförsvarets beslut om resursanvändning var generellt rimliga	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Brandförsvarets rutiner för larmhantering fungerade enligt plan	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Händelsen hanterades i alla led professionellt av min organisation	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fördelningen av ansvar och roller var tydliga under händelsen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Min organisation var väl rustad, tränad och övad för denna typ av händelse	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Brandförsvarets beslut om inriktning (BIS, instruktioner/rutiner m.m.) var kända för mig från start.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tagna inriktningsbeslut påverkade mitt sätt att arbeta under händelsen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag visste vad som förväntades av mig och hur jag borde agera under händelsen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jag kände förtroende för beslut och prioriteringar som genomfördes under händelsen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Det var möjligt för mig att under händelsen upprätthålla alla givna rutiner och instruktioner

45. Nämn några områden/frågor/lärdomar som du anser att det är viktigt att belysa/undersöka/fånga upp för att utveckla brandförsvärets förmåga att agera i liknande händelser?

46. Kan tänka dig att medverka i en personlig intervju kring dina erfarenheter av händelsen? Vänligen lämna din e-postadress nedan.

47. Har du något övrigt att tillägga eller något du vill skicka med utredningen?

Tack för att du tog dig tid och besvarade enkäten!
Svaren kommer nu analyseras och presenteras för din organisation.
Med vänlig hälsning,
/Anders Fridborg och Anna Johansson